

Черниченко Тетяна Володимирівна,
д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів,
Мукачівський державний університет,

Черниченко Станіслав Федорович,
к.е.н., доцент кафедри товарознавства та комерційної діяльності,
Ужгородський торгово-економічний інститут КНТЕУ

ЕФЕКТИВНІСТЬ АНТИІНФЛЯЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ ТА КОЛИШНІХ РЕСПУБЛІКАХ РАДЯНСЬКОГО СОЮЗУ

Процеси глобалізації, зміни у структурі організаційно-економічних та техніко-економічних відносин, нестабільна динаміка цін на енергетичні ресурси протягом останніх років обумовлюють появу нових причин, форм та наслідків інфляції. Метою статті є формування рекомендацій щодо підвищення рівня ефективності антиінфляційної політики в Україні на основі аналізу її механізму у колишніх республіках Радянського Союзу. Застосовано методи загальноекономічного аналізу: індукції, дедуції, порівняльного аналізу, системного аналізу, виявлення причинно-наслідкової залежності. Виявлено та теоретично обґрунтовано доцільність застосування інструментів антиінфляційної політики з метою стабілізації соціально-економічного розвитку країни, а також покращення кількісних та якісних характеристик економічного зростання. Значна увага приділяється застосуванню досвіду розвитку окремих постсоціалістичних країн. Визначено сутність та проаналізовано динаміку інфляційного податку в Україні, який сплачуються економічні суб'єкти країни внаслідок зменшення рівня їх купівельної платоспроможності в умовах зростання темпів інфляції. Наукова новизна дослідження полягає в обґрунтуванні ролі динаміки інфляційних процесів в умовах погіршення соціально-економічної ситуації в країні. Доведено, що проблему інфляції в країні потрібно досліджувати не як окреме економічне явище, а паралельно з аналізом динаміки основних соціально-економічних показників: мінімальною середньомісячною заробітною платою, динамікою валютного курсу, структурою споживчих витрат тощо. Практичне значення отриманих результатів полягає у формуванні рекомендацій, спрямованих на підвищення рівня ефективності заходів антиінфляційної політики в Україні. Встановлено, що протягом останніх років негативний вплив прискорення динаміки інфляційних процесів все більше проявляється у соціальній сфері та призводить до суттєвого зменшення рівня реальних доходів економічних суб'єктів. Ще одним негативним проявом зазначених процесів є зростання величини інфляційного податку, який сплачується економічними суб'єктами за наслідками зменшення величини їх купівельної спроможності в умовах прискорення динаміки інфляції. Подальші дослідження будуть спрямовані на поглиблення аналізу негативного впливу інфляції на величину якісних та кількісних показників у соціальній сфері економіки України.

Ключові слова: інфляція, антиінфляційна політика, інфляційні процеси, інфляційний податок, купівельна спроможність економічних суб'єктів.

ВСТУП

Постановка проблеми. Сучасне тлумачення поняття інфляції визначає її як складне, неоднорідне за причинами та наслідками соціально-економічне явище. Процеси глобалізації, зміни у структурі організаційно-економічних та техніко-економічних відносин, нестабільна динаміка цін на енергетичні ресурси протягом останніх років обумовлюють появу нових причин, форм та наслідків інфляції.

Актуальними та дискусійними є питання щодо рівня інфляції та величини «інфляційного якоря», ступеня державного впливу та частки адміністративних методів державного втручання. В умовах реформування податкової системи України та системи адміністрування податків потребує уваги дослідження впливу на зростання цін податкового чинника.

Для Росії, як і для України, відсутність позитивних тенденцій у розвитку інфляційних процесів засвідчує недостатню ефективність заходів антиінфляційного регулювання.

Більшість економістів погоджуються, що регулювання динаміки інфляційних процесів є важливим для відносної стабілізації цін, зниження

майнової нерівності та стримування нераціонального перерозподілу капіталу та людських ресурсів між галузями та сферами діяльності [1].

Аналіз останніх публікацій та досліджень. Дослідження причин та наслідків розвитку інфляційних процесів досить ґрунтовно висвітлено у фундаментальних закордонних дослідженнях. Питання глибини та структури державного антиінфляційного регулювання висвітлено у працях Дж. М. Кейнса (досліджував інфляцію як явище яке пов'язане з величиною сукупного попиту), М. Фридмана (доводив вагомість монетарних чинників розвитку інфляційних процесів), Б. Бернанке, Ф. Мишкін (досліджували проблеми інфляційного таргетування та «номінального якоря» інфляції), Дж. Хикса (обґрунтовував психологічні аспекти розвитку інфляційних процесів та концепцію інфляційних очікувань).

Серед сучасних російських економістів, праці яких присвячені проблемі інфляції, інфляційних очікувань та антиінфляційної політики, необхідно виділити Є. Т. Гайдара, А. М. Ілларіонова, В. О. Мау, В. В. Новожилова та інших.

Важливість дослідження проблеми інфляції та розробки відповідних та оптимальних заходів антиінфляційного регулювання підкреслюється і в

працях вітчизняних науковців-економістів. Зокрема ці питання піднімаються у працях А. Гальчинського, А. Гриценко, С. Корабліна та М. Павлишенка, А. Сменковського, В. Федоренко та ін.

Мета статті (постановка завдання). Метою статті є формування рекомендацій щодо підвищення рівня ефективності антиінфляційної політики в Україні на основі аналізу її механізму у колишніх республіках Радянського Союзу.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Країни колишнього Радянського Союзу найбільш глибоко відчували наслідки інфляційного варіанту економічного розвитку. У колишньому СРСР державна політика була визначально інфляційною, причому за найбільш складним варіантом – у вигляді «прихованої» інфляції.

В умовах планово-бюджетної економіки і переважання неринкових методів державного регулювання та стимулювання, жорсткої політики ціноутворення та контролю за рівнем цін, розвиток інфляційних процесів спостерігався не у зростанні рівня цін, а у виникненні проблеми товарного дефіциту, а також зниження якості товарів і послуг.

Це триєдина проблема (ціна-дефіцит-якість) ставить перед суспільством завдання переведення інфляції із придушеної у відкриту форму, при цьому відбувається різке стрибкоподібне зростання значного масиву цін. На думку багатьох економістів, саме процес лібералізації цін та відхід держави від контролю за їх рівнем став основною причиною прискорення інтенсивності інфляційних процесів. Проте лібералізація цін сама по собі не породжує

інфляцію. Вона лише здійснює перехід інфляції з прихованої до відкритої її форми.

Для групи країн колишнього Радянського Союзу можна виділити такі групи чинників розвитку інфляційних процесів:

- грошові: емісія, прискорення швидкості обертання грошей, незадовільний стан фінансової та кредитної систем, ситуація на валютному ринку;
- виробничі: монополізація промислових об'єктів та повна відсутність конкурентних механізмів; високий рівень витрат виробництва, застарілі основні засоби, зорієнтованість на витратні методи виробництва;
- структурні: перекося у структурі національної економіки.

Кожна з цих груп вимагала застосування специфічних інструментів державного впливу. А абсолютне вирішення проблеми впливу інфляційних процесів на динаміку та характер економічних і соціальних реформ потребувало комплексного підходу та сприйняття інфляції як макроекономічної проблеми, що має системний характер.

Недивлячись на те, що вихідні умови формування заходів антиінфляційного регулювання для всіх країн сукупності були практично однаковими, результати потребують більш поглибленого вивчення.

Для української економіки ці результати є, на жаль, невтішними. На рис. 1 запропоновано інформацію про рівень інфляції в окремих країнах колишнього Радянського Союзу. Слід відмітити, що серед досліджуваних країн у динаміці інфляційних процесів Україна зберігає лідерство.

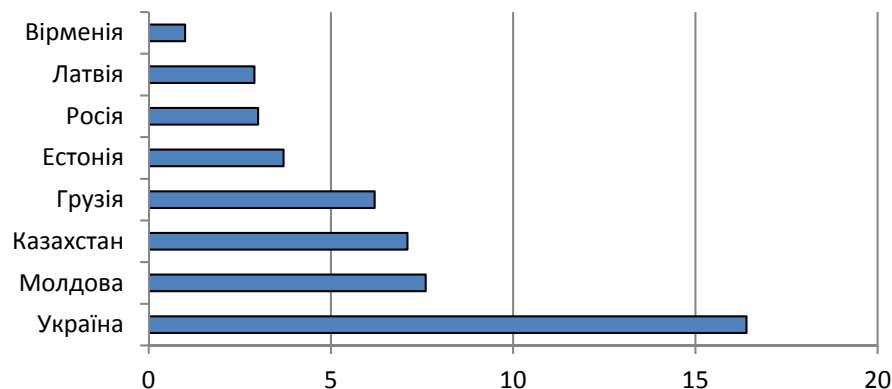

Рис. 1. Зміна споживчих цін в Україні та окремих країнах колишнього Радянського Союзу, вересень 2017 року

Джерело: Державна служба статистики України [2], офіційні сайти статистики зазначених країн

Для більшості з зазначених країн характерними є помірні темпи інфляції на рівні 2-7% в рік, що практично не спричиняє вплив на розвиток реального сектору та величину споживчого попиту. Зрозуміло, що наведені дані є вищими, ніж у розвинених країнах, або навіть у країнах Центральної та Східної Європи (країни колишнього соціалістичного табору). Поясненням може бути значний рівень інтеграції та кооперування економік країн Радянського Союзу. Розрив сформованих та усталених господарських зв'язків призвів до погіршення ситуації на товарних

ринках країн та прискорення динаміки інфляційних процесів.

Для української економіки додатковим чинником можуть слугувати події на сході країни. Досвід Грузії, яка свого часу також опинилась під впливом Росії, як політичного та економічного агресора, доводить, що погіршення соціально-економічної ситуації в країні під впливом зовнішньої агресії є вагомим чинником розвитку інфляційних процесів, проте не домінуючим.

При поглибленому дослідженні динаміки

споживчих цін на товари та послуги в Україні (рис. 2) можна зробити висновок, що за період січень-вересень 2016 до січень-вересня 2017 найбільше зросли ціни на

житло, воду, електроенергію, газ та інші види палива (на 32,8%); на алкогольні напої, тютюнові вироби (на 27,4%); на послуги транспорту (на 13,8%).

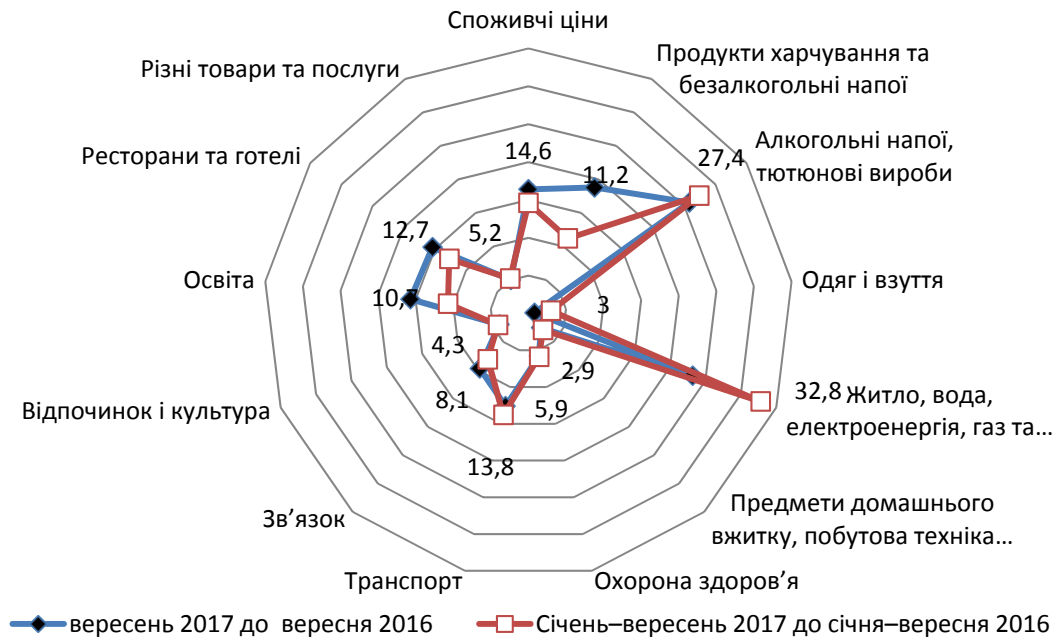

Рис. 2. Зміни споживчих цін на товари та послуги в Україні, вересень 2017 р.

Джерело: Державна служба статистики України [2]

Найменшою є динаміка зростання цін за такими товарними групами, як предмети домашнього вжитку, побутова техніка (2,9%), одяг та взуття (3%), відпочинок та культура (4,3%).

Для середньостатистичного українського споживача найбільш болісним питанням є зростання рівня цін за комунальні послуги та на продукти

харчування (на 11,2% протягом аналізованого періоду). Загалом, за опублікованими статистичними даними [3], споживчі ціни в Україні на переважну більшість основних продуктів харчування залишаються найнижчими порівняно з країнами колишнього Радянського Союзу та окремими країнами Центральної та Східної Європи (табл. 1).

Таблиця 1

Споживчі ціни на продукти харчування та середньомісячна заробітна плата, осінь 2017 року, євро [3]

Країна	Вартість набору продуктів харчування із 19 позицій, євро	Середньомісячна заробітна плата, євро	Частка заробітної плати, яка витрачена на купівлю продовольчого набору
Україна	19,54	227	9
Польща	25,53	1052	2
Угорщина	32,61	949	3
Іспанія	35,63	1942	2
Франція	51,44	2250	2
Білорусь	25,01	365	7
Росія	31,74	548	6

Так, загальна вартість набору із 19 продуктів харчування, на які здійснюється моніторинг, в Україні була нижчою майже на третину ніж у Польщі та Білорусі, в 1,6-1,8 рази ніж в Росії, Угорщині та Іспанії та у 2,6 рази порівняно з Францією [3].

Разом з тим за окремими товарними позиціями, ціни в Україні перевищують їх закордонний рівень. Так, наприклад, у порівнянні з Польщею, українці сплачували більше за молоко (на 13,9%), 1 кг курячої тушки (на 13,1%), яблука (більше ніж у 2 рази). Порівняно з Іспанією, дорожчою в Україні є соняшникова олія (майже на 10%). Споживачі у Білорусі могли придбати літр молока на 7%, а 1 кг курячої тушки – на 12% дешевше, ніж в Україні.

Проте на фоні 19 позицій продуктів харчування, які приймали участь у дослідженні, розбіжності є незначними, і можна з впевненістю стверджувати, що рівень цін на продукти харчування у зазначених країнах суттєво не відрізняється.

Другим показником, який приймав участь у дослідженні, став розмір середньомісячної заробітної плати. Запропоновані у табл. 1 показники доводять, що її розмір є суттєво меншим, ніж у інших країнах сукупності. Величина середньомісячної заробітної плати в Україні є величиною у 10 разів меншою, ніж у Франції, у 9 разів меншою, ніж у Іспанії, майже у 5 разів меншою, ніж у Польщі та Угорщині. Навіть у порівнянні з Росією та Білоруссю співвідношення не

на користь України (величина середньомісячної заробітної плати в Україні у 2,4 та 1,6 рази менше відповідно).

Таким чином, якщо порівнювати розмір середньомісячної заробітної плати у досліджуваних країнах та ціни на продукти харчування, то можливо зробити висновок, що споживчі ціни на продукти харчування в Україні є завищеними.

Слід зазначити, що на початку 2017 року, за результатами активної державної політики спрямованої на детінізацію економіки України та підвищення рівня мінімальної заробітної плати, спостерігалась короткострокова тенденція випереджувального зростання темпів реальної заробітної плати порівняно із темпами інфляції. Дана позитивна тенденція погіршилась уже у другій половині року, оскільки прискорення темпів інфляції

погіршило рівень купівельної спроможності працюючого населення в Україні (рис. 3).

Зазначена проблема, нівелювання результатів соціальної політики держави прискоренням динаміки інфляційних процесів, не є новою для України та країн колишнього Радянського Союзу. Ще у 1989 р. російський економіст Є. Т. Гайдар у праці «Приватна власність – нові стереотипи» наголошував, що «...найбільш гостра на сьогодні соціально-економічна проблема – різке прискорення інфляції – відображає неспроможність суспільства прийти до згоди щодо питання розподілу створеного доходу. Врегулювати ці конфлікти, привести зростаючі потреби у відповідність з реальними можливостями, домогтися суспільної консолідації навколо політики глибоких соціально-економічних перетворень куди складніше, ніж перевісити портрети і поміняти плакати» [4].

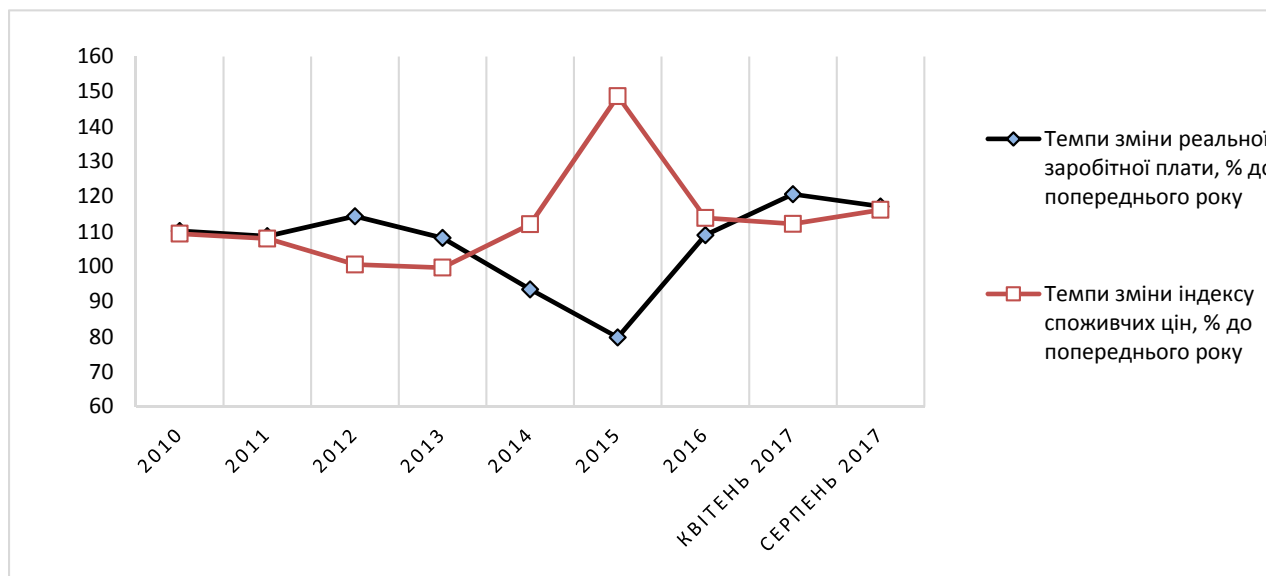

Рис. 3. Динаміка зміни реальної заробітної плати та індексу споживчих цін в Україні, % до попереднього року

Джерело: [5]

Зростання динаміки інфляційних процесів негативно впливає на величину реальних доходів населення країни та, відповідно, на їх купівельну спроможність. Величина цього впливу в економічній літературі визначається як інфляційний податок.

Інфляційний податок – це втрати економічних суб'єктів (суб'єктів господарювання та населення) від зниження за наслідками інфляції купівельної спроможності грошових засобів, які знаходяться у їх розпорядженні (як готівкових, так і у вигляді банківських депозитів).

На відміну від звичайних податків, розмір і процедура адміністрування яких визначається відповідними нормативними документами та враховується економічними суб'єктами як заплановані витрати, інфляційний податок є прихованим і таким, який важко спрогнозувати. Для української економіки ще одним негативним моментом формування інфляційного податку є те, що величина цього податку є значно більшою для економічних суб'єктів які здійснюють свої операції у національній валюті. Перехід на формування заощаджень та у грошових

розрахунках на валюту, яка менше підпадає під дію інфляційних процесів (долар США або євро) дозволяє економічним суб'єктам зменшити величину інфляційного податку.

Різними є і напрями використання мобілізованих фінансових ресурсів. Якщо ресурси закумульовані за допомогою звичайних податків, спрямовуються органами державного управління назад в реальний сектор економіки (у вигляді державних закупівель, дотацій, субсидій, прямих державних інвестицій тощо), то ресурси, отримані від інфляційного податку, використовуються виключно органами монетарного управління.

У таблиці 2 запропоновано розміри інфляційного податку, які фактично сплачуються українськими громадянами та українським бізнесом за період 1999-2016 рр.

Протягом аналізованого періоду лише один раз власники заощаджень у вітчизняній валюті та економічні суб'єкти, які надають перевагу здійсненню розрахунків у національній валюті, отримали економічні переваги – у 2013 році (значення

інфляційного податку має від'ємне значення). Найбільше значення величини інфляційного податку відповідає 2008 року та 2015 року. Амплітуда

зростання величини даного податку є найвищою у 2015 році – протягом року його величина зросла у 2 рази та досягла рівня 16,4 % від ВВП.

Таблиця 2

Інфляційний податок в Україні, 1999-2016 рр. [6]

Роки	Інфляційний податок, млн. дол. США	Інфляційний податок, % від ВВП
1999	992	3
2000	1304	4
2001	910	2,3
2002	92	0,2
2003	885	1,7
2004	1959	2,9
2005	4510	5,1
2006	4311	3,8
2007	8958	6
2008	19708	10,5
2009	8623	7,1
2010	6430	4,7
2011	6335	3,9
2012	543	0,3
2013	-298	-0,2
2014	6551	6,5
2015	13561	16,4
2016	5308	6,3

ВИСНОВКИ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Результати проведеного дослідження доводять необхідність комплексного та системного підходу до формування інструментів та механізму антиінфляційного регулювання в Україні.

Протягом років незалежності центральними органами державного управління застосовувалися різноманітні та, інколи, суперечливі методи та інструменти антиінфляційного регулювання. Проте їх ефективність, на фоні покращення ситуації в інших країнах колишнього Радянського Союзу, є невітнішими.

Протягом останніх років негативний вплив прискорення динаміки інфляційних процесів все більше проявляється у соціальній сфері та призводить до суттєвого зменшення рівня реальних доходів економічних суб'єктів. Ще одним негативним проявом зазначених процесів є зростання величини інфляційного податку, який сплачується економічними суб'єктами за наслідками зменшення величини їх купівельної спроможності в умовах прискорення динаміки інфляції.

Подальші дослідження будуть спрямовані на поглиблення аналізу негативного впливу інфляції на величину якісних та кількісних показників у соціальній сфері економіки України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гредасов, А. М. Антиинфляционная политика в России и за рубежом: сравнительный анализ / А. М. Гредасов, С. Ю. Андреев // Молодой ученый. – 2016. – №8.8. – С. 5-8.
2. Индекси цін. Експрес-випуск [Електронний ресурс] / Державна служба статистики України. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
3. Споживчі ціни на основні види продуктів харчування в Україні та окремих країнах світу. Осінь 2017 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://edclub.com.ua/analityka/spozhyvchi-ciny-na-osnovni-vydu-produktiv-harchuvannya-v-ukrayini-ta-okremyh-krayinah-0>.
4. Гайдар, Е. Т. Частная собственность – новый стереотип [Електронний ресурс] / Е. Т. Гайдар. – Режим доступу: <https://aillarionov.livejournal.com/276579.html>.
5. Индекси споживчих цін в Україні та окремих країнах світу у вересні 2017 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://edclub.com.ua/analityka/indeksy-spozhyvchyh-cin-v-ukrayini-ta-okremyh-krayinah-svitu-u-veresni-2017-goku>.
6. Илларионов, А. Инфляционный налог в Украине, 1999-2016 гг. [Електронний ресурс] / А. Илларионов. – Режим доступу: <https://aillarionov.livejournal.com/1021692.html>.
7. Кораблин, С. Монетарное подавление инфляции и усиление гривни неизбежно ведут к потере экономической динамики / С. Кораблин // Зеркало недели. – №11. – 2005. – С. 8.
8. Черничко Т. В. Заходи економічної політики та економічне зростання в Україні / Т. В. Черничко, С. Ф. Черничко // Вісник національного університету «Львівська політехніка» «Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку», № 466. – Львів, 2002. – С. 350-356.

9. Черничко С. Ф. Розвиток інфляційних процесів та їх вплив на економічні реформи в постсоціалістичних країнах / С. Ф. Черничко // Науковий вісник: Збірник науково-технічних праць УкрДЛТУ. Вип. 15.2. – Львів, 2005. – С. 211-216.

REFERENCES

1. Gredasov, A. M. (2016). Antyynfljacyonnaja polytyka v Rossyy u za rubezhom: sravnytel'nyj analiz. Molodoj uchenyj, 8.8, 5-8.
2. Indeksy cin. Ekspres-vypusk. Derzhavna sluzhba statystyky Ukraïny. Retrieved from <http://www.ukrstat.gov.ua>.
3. Spozhyvchi ciny na osnovni vydy produktiv harchuvannja v Ukraïni ta okremyh kraïnah svitu. Osin' 2017 roku. Retrieved from <http://edclub.com.ua/analytika/spozhyvchi-ciny-na-osnovni-vydy-produktiv-harchuvannja-v-ukrayini-ta-okremyh-krayinah-0>.
4. Gajdar, Je. T. (1989). Pryvatna vlasnist' – novi steriotypy Retrieved from <https://aillarionov.livejournal.com/276579.html>.
5. Indeksy spozhyvchyh cin v Ukraïni ta okremyh kraïnah svitu u veresni 2017 roku. Retrieved from <http://edclub.com.ua/analytika/indeksu-spozhyvchyh-cin-v-ukrayini-ta-okremyh-krayinah-svitu-u-veresni-2017-roku>.
6. Illarionov, A. (2016). Infljacijnyj podatok v Ukraïni, 1999-2016 rr. Retrieved from <https://aillarionov.livejournal.com/1021692.html>.
7. Korablin, S. (2005). Monetarne podalannja infljaciji i posylennja gryvni pryzvedut' do vtraty ekonomichnoi' dynamiky. Zerkalo nedely, 11, 8.
8. Chernychko T. V., Chernychko, S. F. (2002). Zahody ekonomichnoi' polityky ta ekonomichne zrostantnja v Ukraïni. Visnyk nacional'nogo universytetu «L'vivs'ka politehnika» «Menedzhment ta pidpryjemnyctvo v Ukraïni: etapy stanovlennja i problemy rozvytku», 466, 350-356.
9. Chernychko S. F. (2005). Rozvytok infljacijnyh procesiv ta ih vplyv na ekonomichni reformy v postsocialistychnyh kraïnah. Naukovyj visnyk: Zbirnyk nauково-technichnyh prac' UkrDLTU, 15.2, 211-216.

Черничко Татьяна Владимировна, Черничко Станислав Федорович. ЭФФЕКТИВНОСТЬ ANTIИНФЛЯЦИОННОЙ ПОЛИТИКИ В УКРАИНЕ И БЫВШИХ РЕСПУБЛИКАХ СОВЕТСКОГО СОЮЗА

Процессы глобализации, изменения в структуре организационно-экономических и технико-экономических отношений, нестабильная динамика цен на энергетические ресурсы в течение последних лет привели к формированию новых причин, форм и последствий инфляции. Целью статьи является формирование рекомендаций по повышению уровня эффективности антиинфляционной политики в Украине на основе анализа её механизма в бывших республиках Советского Союза. Используются методы общеэкономического анализа: индукции, дедукции, сравнительного анализа, системного анализа, выявления причинно-следственной зависимости. Выявлена и теоретически обоснована целесообразность применения инструментов антиинфляционной политики в целях стабилизации социально-экономического развития страны, а также улучшение количественных и качественных характеристик экономического роста. Значительное внимание уделяется применению опыта развития отдельных постсоциалистических стран. Определена сущность и проанализирована динамика инфляционного налога в Украине, который уплачиваются экономические субъекты страны вследствие уменьшения уровня их покупательной платежеспособности в условиях роста темпов инфляции. Научная новизна исследования заключается в обосновании роли динамики инфляционных процессов в условиях ухудшения социально-экономической ситуации в стране. Доказано, что проблема инфляции в стране нужно исследовать не как отдельное экономическое явление, а параллельно с анализом динамики основных социально-экономических показателей: минимальной среднемесячной заработной платой, динамикой валютного курса, структурой потребительских расходов и тому подобное. Практическое значение полученных результатов заключается в формировании рекомендаций, направленных на повышение уровня эффективности мер антиинфляционной политики в Украине. Установлено, что в последние годы негативное влияние ускорения динамики инфляционных процессов все больше проявляется в социальной сфере и приводит к существенному уменьшению уровня реальных доходов экономических субъектов. Еще одним негативным проявлением указанных процессов является рост величины инфляционного налога, уплачиваемого экономическими субъектами по результатам уменьшения величины их покупательной способности в условиях ускорения динамики инфляции. Дальнейшие исследования будут направлены на углубление анализа негативного влияния инфляции на величину качественных и количественных показателей в социальной сфере экономики Украины.

Ключевые слова: инфляция, антиинфляционная политика, инфляционные процессы, инфляционный налог, покупательная способность экономических субъектов.

Chernychko Tetyana V., Chernychko Stanislav F. THE EFFECTIVENESS OF ANTI-INFLATIONARY POLICY IN UKRAINE AND THE FORMER REPUBLICS OF THE SOVIET UNION

The processes of globalization, changes in the structure of organizational-economic and technical and economic relations, the unstable dynamics of prices for energy resources in recent years, cause the emergence of new causes, forms and effects of inflation. The purpose of the article is to formulate recommendations for improving the effectiveness of anti-

inflationary policy in Ukraine on the basis of an analysis of its mechanism in the former Soviet republics. The methods of general economic analysis have been applied: induction, deduction, comparative analysis, system analysis, detection of cause-effect dependence. The expediency of using anti-inflation policy tools in order to stabilize social and economic development of the country, as well as improving the quantitative and qualitative characteristics of economic growth, has been revealed and theoretically substantiated. Considerable attention is paid to the application of the experience of the individual post-socialist countries development. The essence and analysis of the dynamics of the inflation tax in Ukraine, which is paid by economic entities of the country as a result of reducing the level of their purchasing power in the conditions of growth of inflation have been determined. The scientific novelty of the research is to substantiate the role of the dynamics of inflationary processes in the worsening social and economic situation in the country. It has been proved that the problem of inflation in the country should be investigated not as a separate economic phenomenon, but in parallel with the analysis of the dynamics of the main social and economic indicators: the minimum average monthly wage, the dynamics of the exchange rate, the structure of consumer expenditures, etc. The practical significance of the results is to formulate recommendations aimed at increasing the effectiveness of anti-inflationary policies in Ukraine. It has been established that in recent years the negative influence of the acceleration of the dynamics of inflationary processes has become more pronounced in the social sphere and leads to a significant decrease in the level of real incomes of economic entities. Another negative manifestation of these processes is the increase in the value of the inflation tax paid by economic entities as a result of a decrease in their purchasing power in the context of accelerating the dynamics of inflation. Further research will be aimed at deepening the analysis of the negative impact of inflation on the magnitude of qualitative and quantitative indicators in the social sphere of the Ukrainian economy.

Key words: *inflation, anti-inflationary policy, inflation processes, inflation tax, purchasing power of economic entities.*

Одержано 15.09.2017 р.